

ROZHODNUTIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky – odvolací disciplinárny súd v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Stanislava Beňa, JUDr. Mariána Jarábeka, JUDr. Vojtecha Lefflera a JUDr. Eriky Zajacovej, v disciplinárnej veci vedenej proti **JUDr. Petrovi Paludovi**, sudcovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na neverejnom zasadnutí 12. novembra 2009 o námietke zaujatosti vznesenej JUDr. Petrom Paludom rozhodol

t a k t o :

Podľa § 121 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov JUDr. [REDAKOVANÉ], JUDr. [REDAKOVANÉ], JUDr. [REDAKOVANÉ], JUDr. [REDAKOVANÉ], JUDr. [REDAKOVANÉ], JUDr. [REDAKOVANÉ] a JUDr. [REDAKOVANÉ] sudcovia prvostupňových disciplinárnych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Ds a 2 Ds **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodnutia disciplinárnej veci sudcu JUDr. Petra Paludu vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Ds 10/2009.

O d ô v o d n e n i e

Súdna rada Slovenskej republiky 8. septembra 2009 podala na Najvyšší súd Slovenskej republiky – disciplinárny súd návrh na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. [REDAKOVANÉ] (ďalej len sudca), pretože podľa jej názoru konaním uvedeným v tomto návrhu porušil ustanovenia § 30 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. f/ zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o sudcoch a prísediach).

Sudca 8. októbra 2009 podal na Disciplinárny súd Slovenskej republiky vyjadrenie k návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktoré podľa jeho obsahu možno označiť

aj za námietku zaujatosti voči všetkým sudcom disciplinárnych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Námietku zaujatosti odôvodnil sudca spôsobom kreovania disciplinárnych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a odvolávania ich členov, výsledkom jej hlasovania za podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania voči jeho osobe a za pozastavenie výkonu funkcie sudcu, osobou poškodeného, ktorou sa v posudzovanom prípade javí byť predseda súdnej rady JUDr. [REDAKOVANÉ] na podklade čoho dospel k záveru, že od žiadneho disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemožno očakávať, že o podanom návrhu (vo veci) spravodlivo rozhodne.

Okrem týchto skutočností uviedol, že medzi ním a JUDr. [REDAKOVANÉ] predsedom disciplinárneho senátu 1 Ds existujú z minulosti osobné vzťahy, pre ktoré nie je vhodné, aby bola vec prejednaná a rozhodnutá senátom, ktorého je predsedom a namietať jeho osobnú zaujatosť.

V ďalšej časti podaného vyjadrenia sudca poukázal na skutočnosti, ktoré sú podľa jeho názoru významné pre prijatie podaného návrhu disciplinárnym súdom a pre zákonné prejednanie a rozhodnutie veci. Poukázal aj na vo veci existujúcu dôkaznú situáciu a na právne predpisy, na podklade ktorých bol povinný na JUDr. [REDAKOVANÉ] podať trestné oznámenie.

Z týchto dôvodov navrhol, aby podľa § 121 per analogiam Zákona o sudcoch a prísediacich boli všetci sudcovia disciplinárnych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prejednávania a rozhodnutia veci vylúčení.

Podľa § 121 ods. 2 Zákona o sudcoch a prísediacich o zaujatosti rozhodne iný disciplinárny senát rovnakého stupňa. Ak prvostupňový disciplinárny senát nemožno zostaviť z dôvodu námietky, ktorá smeruje proti všetkým členom prvostupňových disciplinárnych senátov, rozhodne o nej druhostupňový disciplinárny senát.

Keďže z podaného návrhu sudcu je zrejmé, že obsahuje aj námietku zaujatosti voči všetkým sudcom disciplinárnych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorí majú vo veci rozhodnúť o tejto bolo potrebné rozhodnúť spôsobom uvedeným v § 121 ods. 2

Zákona o sudcoch a prísediacich ešte predtým, ako bude disciplinárna vec prejednaná a rozhodnutá. Rozhodnutiu vo veci samej musí predchádzať definitívne vyriešenie otázky vylúčenia namietaného sudcu, resp. sudcov senátu, ktorý je vo veci povolaný na také rozhodnutie. Je totiž neodňateľným právom sudcu, voči ktorému bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania, aby o tomto návrhu rozhodol senát v predpísanom zložení sudcov, u ktorých nie sú žiadne pochybnosti o ich zaujatosti.

Podľa § 150 Zákona o sudcoch a prísediacich na disciplinárne konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (Trestného poriadku), ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len prísediaci), u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por. vylučuje z vykonávania úkonov trestného konania ten orgán, u ktorého mohli vzniknúť pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvody možného vzniku týchto pochybností sú stanovené taxatívne. Tieto dôvody spočívajú v okolnostiach, ktoré charakterizujú pomer úradnej osoby k prejednávanej veci alebo pomer úradnej osoby k osobám, ktorých s úkon priamo dotýka, prípadne k ich zástupcovi a splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor), každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len Ústavy) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Výnimka z článku 48 ods. 1 Ústavy je možná len v prípade splnenia zákonných podmienok uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. a článku 6 ods. 1 Dohovoru. Účelom týchto ustanovení o vylúčení sudcu je upevniť dôveru účastníkov konania a verejnosti v nestrannosť

postupu súdov a sudcov. Preto zákon vylučuje z vykonávania úkonov sudcov, u ktorých možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti z dôvodov taxatívne vymenovaných v citovaných ustanoveniach.

Pomer sudcu k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka zákonodarca explicitne nedefinoval, ale z platnej judikatúry a ustálenej súdnej praxe vyplýva, že sa ním myslí najmä pomer príbuzenský, švagrovský, druha a družky úzko priateľský a podobne. Z dikcie slova „najmä“ vyplýva, že nemožno vylúčiť ani existenciu iného pomeru spôsobilého vyvolať odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti sudcu k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka.

K osobnej zaujatosti sudcu môže dôjsť len vtedy, ak je vzťah sudcu k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. takej vnútornej kvality a intenzity, že sudca nie je spôsobilý rozhodnúť nestranné a nezávisle a tento vzťah by sa takým mohol javiť aj navonok. Kolegiálne vzťahy, ktoré vyplývajú z výkonu funkcie sudcu nemôžu same osebe opodstatniť vylúčenie sudcu hoci by išlo o vzťahy priateľské. Je nevyhnutnou súčasťou profesionality sudcu, aby bol schopný nestranné rozhodnúť aj vo veciach, v ktorých vystupujú osoby, ku ktorým má uvedený vzťah.

Pomer sudcu k veci môže spočívať napríklad v tom, že sám sudca alebo jemu blízka osoba boli prejednávanou vecou poškodení alebo boli jej svedkom. Z dikcie zákona, ale aj povahy problému vyplýva, že prejednávanou vecou sa rozumie skutok a všetky faktické okolnosti s ním súvisiace, pričom pomer vylúčenej osoby musí mať celkove konkrétnu podobu, musí mať osobný charakter, aby mohol byť dostatočne vážnym dôvodom podmieňujúcim vznik pochybností o schopnosti takej osoby pristupovať k veci a k úkonom, ktoré sa je týkajú objektívne. Nemôže ísť preto o pomer abstraktného rázu.

V zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. sudcu možno teda vylúčiť z vykonávania úkonov v konkrétnej veci len celkom výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré by mu zjavne bránili rozhodnúť objektívne, nezaujato a spravodlivo v súlade so zákonom, pre jeho vzťah k prejednáwanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka.

Podstatou vznesenej námietky zaujatosti je spôsob kreovania disciplinárnych senátov Súdnu radou Slovenskej republiky, ktorej predsedom je JUDr. Š. H. a spôsob odvolávania disciplinárnych sudcov, výsledok jej hlasovania za podanie návrhu na začatie

disciplinárneho stíhania sudcu a pozastavenie výkonu funkcie sudcu, enormne veľký tlak na sudcov disciplinárnych senátov teda skutočnosti, ktoré zákon neustanovuje ako dôvody vylúčenia sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí a napokon osobné vzťahy sudcu so sudcom JUDr. [REDACTED] z minulosti.

Podľa § 119 ods. 2 Zákona o sudcoch a prísediacich najvyšší súd je na účely disciplinárneho konania disciplinárnym súdom.

Podľa § 119 ods. 3 Zákona o sudcoch a prísediacich sudcov disciplinárneho súdu volí súdna rada na obdobie troch rokov z kandidátov navrhnutých sudcovskými radami, ministrom a národnou radou zo sudcov všeobecných súdov alebo z iných osôb, ktoré spĺňajú podmienky podľa tohto zákona. Sudcovské rady, minister a národná rada navrhujú súdnej rade kandidátov na sudcov disciplinárneho súdu na základe žiadosti súdnej rady. V žiadosti na predloženie návrhov na kandidátov súdna rada určí počet sudcov disciplinárneho súdu, ktorých bude voliť na základe návrhu jednotlivých navrhovateľov, a lehotu na predloženie návrhov na kandidátov, ktorá nesmie byť kratšia ako 45 dní od doručenia žiadosti. Sudcovské rady, minister a národná rada predložia súdnej rade dvojnásobný počet kandidátov na sudcov disciplinárneho súdu, ktorých bude súdna rada voliť. Ak bol ten istý kandidát navrhnutý viacerými navrhovateľmi na sudcu disciplinárneho súdu, súdna rada si od toho, koho návrh bol doručený neskôr, bez zbytočného odkladu vyžiada nový návrh na kandidáta.

Podľa § 119 ods. 10 Zákona o sudcoch a prísediacich disciplinárny senát prvého stupňa je trojčlenný; jeden člen disciplinárneho senátu je zvolený z kandidátov navrhnutých sudcovskou radou, jeden člen z kandidátov navrhnutých národnou radou a jeden člen z kandidátov navrhnutých ministrom.

Podľa § 119 ods. 12 Zákona o sudcoch a prísediacich funkcia sudcu zanikne

- a) zánikom funkcie sudcu,
- b) ustanovením sudcu za predsedu alebo podpredsedu súdu,
- c) zvolením sudcu za člena súdnej rady,
- d) právoplatnosťou rozhodnutia o uložení disciplinárneho opatrenia.

V písomnom vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti všetci disciplinárni sudcovia senátu 1 Ds uviedli, že sa vo veci necítia byť zaujatí a žiaden nátlak súdnou radou na nich vyvíjaný nebol. Poukázali na spôsob voľby sudcov disciplinárnych senátov, ktorý je uvedený v § 119 ods. 3, ods. 10 Zákona o sudcoch a prísediacich. Sudkyne disciplinárneho senátu JUDr. [REDAKOVANÉ] a JUDr. [REDAKOVANÉ] v písomnom vyjadrení navyše uviedli, že sudcu osobne ani nepoznajú. Predseda prvostupňového disciplinárneho senátu JUDr. [REDAKOVANÉ] uviedol, že sa so sudcom JUDr. [REDAKOVANÉ] pozná z rôznych školení, osobných stretnutí ako i z rozhodovacej činnosti súvisiacej s prejednávaním trestných vecí. Výlučne z tohto pohľadu, aby nevznikli pochybnosti o jeho nezaujatosti uviedol, že sa vo veci cíti byť zaujatý.

Z dôvodu, že námietka zaujatosti bola vznesená voči všetkým sudcom disciplinárnych senátov v Slovenskej republike rozhodujúcich vo veci, k tejto sa písomne vyjadrili aj sudcovia prvostupňového disciplinárneho senátu 2 Ds spôsobom v podstate zhodným s vyjadrením sudcov disciplinárneho senátu 1 Ds (JUDr. [REDAKOVANÉ] a JUDr. [REDAKOVANÉ], ktorí navyše uviedli, že JUDr. [REDAKOVANÉ] osobne ani nepoznajú. Sudca disciplinárneho senátu JUDr. [REDAKOVANÉ] v písomnom vyjadrení uviedol, že sa vo veci cíti byť zaujatý pre nadštandardný vzťah so sudcom. Podľa jeho názoru tento nadštandardný vzťah spočíva v tom, že sudcu osobne pozná, od roku 1984 si s ním tyká a spoločne pracovali na jednom pracovisku. So sudcom sa niekoľkokrát zúčastnil pracovných školení a veľakrát sa s ním rozprával o osobných veciach.

Z uvedených vyjadrení disciplinárnych sudcov (s výnimkou JUDr. [REDAKOVANÉ] a JUDr. [REDAKOVANÉ] teda vyplýva, že sa necítia byť zaujatí zo žiadneho zákonom taxatívne vymedzených dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., ale ani zo žiadneho iného dôvodu.

Pokiaľ disciplinárni sudcovia JUDr. [REDAKOVANÉ] a JUDr. [REDAKOVANÉ] písomnom vyjadrení k vznesenej námietke zaujatosti vyslovili, že sa cítia byť zaujatí a uviedli dôvody, ktoré podľa ich názoru odôvodňujú ich zaujatosť, treba poukázať na skôr uvedené časti tohto rozhodnutia týkajúce sa zákonných podmienok osobnej zaujatosti sudcov (č. l. 3 a 4) a vysloviť, že tieto nie sú zákonnými dôvodmi pre vyslovenie ich osobnej zaujatosti voči sudcovi.

K osobnej zaujatosti sudcov disciplinárnych senátov treba navyše uviesť, že konanie disciplinárneho súdu o disciplinárnych previneniach sudcov Slovenskej republiky je špecifickým konaním, v ktorom sudcovia disciplinárnych senátov rozhodujú o disciplinárnych previneniach svojich kolegov. Ide o rozhodovaciu právomoc, ktorá má svoje špecifikum v tom, že sudcovia, ktorí dali súhlas na zvolenie do funkcie sudcov disciplinárnych senátov vedia, že práve oni sú zo zákona povinní prejednávať a rozhodovať tieto veci napriek tomu, že disciplinárne stíhaných sudcov poznajú. Vzájomné sa poznanie vyplýva najmä zo štúdií na právnickej fakulte, z výkonu funkcie sudcu, rôznych školení a podobne. Predpokladá sa u nich však taký stupeň profesionality (hoci by išlo aj o vzťahy priateľské), ktorá je i v takýchto prípadoch zárukou nestrannosti a nezaujatosti. Iba výnimočne (napr. blízky rodinný vzťah) môžu byť splnené zákonné podmienky na ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania disciplinárnych vecí v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por.

Sudcovia disciplinárnych senátov boli ustanovení do funkcie na podklade príslušných ustanovení Zákona o sudcoch a prísediacich a navyše pred podaním návrhu na začatie disciplinárneho stíhania sudcu, odvolaní z nej môžu byť len po splnení zákonných podmienok, preto ani spôsob kreovania disciplinárnych senátov a odvolávania sudcov disciplinárnych senátov nie je zákonným predpokladom pre záver o ich zaujatosti voči sudcovi a na tomto nemení nič ani skutočnosť, že predsedom súdnej rady je JUDr. [REDACTED]

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky – odvolací disciplinárny súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 12. novembra 2009

JUDr. Martin P i o v a r t s y, v. r.
predseda odvolacieho disciplinárneho senátu

Za správnosť vyhotovenia: Monika Ivančíková